

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

**Fakulta sociálních studií
Katedra politologie**

Lukáš Visingr (UČO 60659)
Bezpečnostní a strategická studia – Politologie
Bakalářské studium
Imatrikulační ročník 2005

**Vazby mezi skupinami organizovaného zločinu
a teroristickými skupinami**

Organizovaný zločin (BSS 156)

Seminární práce

V Tišnově 1. 4. 2006

Obsah

1	Úvod: Dva fenomény.....	3
2	Pokus o definici organizovaného zločinu a terorismu.....	4
3	Společné a rozdílné znaky organizovaného zločinu a terorismu	6
4	Důvody a způsoby propojení organizovaného zločinu a terorismu	9
5	Přehled konkrétních spojení organizovaného zločinu a terorismu.....	11
6	Závěr: Jedna hrozba.....	14
	Literatura	15

1 Úvod: Dva fenomény

Organizovaný zločin a terorismus jsou fenomény, které jsou v lidské společnosti přítomny v různých formách již poměrně dlouhou dobu. V průběhu druhé poloviny 20. století můžeme stále zřetelněji pozorovat postupné sbližování a propojování struktur organizovaného zločinu a mezinárodního terorismu, což je ostatně dáno i tím, že oba fenomény vykazují nemálo společných znaků. V současné době pak už mnohdy nelze zcela přesně rozlišit, která skupina patří do organizovaného zločinu a která je teroristická. V této práci budou nejprve definovány oba dva fenomény, budou nastíněny jejich společné a rozdílné charakteristiky, dále příčiny a způsoby jejich propojování a nakonec stručný přehled konkrétních případů jejich vazeb.

Poděkování za pomoc při tvorbě této práce zaslouží:

Doc. JUDr. PhDr. Miroslav Mareš, Ph.D.

PhDr. Josef Smolík

Mgr. Tomáš Šmíd

2 Pokusy o definici organizovaného zločinu a terorismu

Hned na úvod této kapitoly je třeba konstatovat, že jak organizovaný zločin, tak terorismus jsou natolik komplexní a složité fenomény, že jejich přesná definice je nesmírně obtížná. Je ostatně známo, že (jakkoli je to vzhledem k probíhající válce proti terorismu paradoxní) dosud neexistuje žádná mezinárodně platná a závazná definice ani jednoho z nich. Různé státní i nestátní subjekty operují s desítkami definic, takže nemá valný smysl pokoušet se o vytvářet další definice.

Definice organizovaného zločinu lze velmi zhruba rozdělit např. na politické, sociologické a ekonomické. Jedna z politických definic uvádí, že je to „druh skupinové trestné činnosti páchané organizovanou zločineckou skupinou nebo organizací vyznačující se dlouhodobostí, dělbou činnosti, plánováním a orientací na vysoký zisk nebo na získání vlivu na veřejný život, výjimečně je motivován ideologicky“. ¹ Sociologické definice se soustřeďují na společenskou strukturu organizovaného zločinu a současně jeho vztah k okolní společnosti, což ale pro téma této práce nemá klíčový význam. Zajímavou ekonomickou definicí organizovaného zločinu nabízí Alex Schmid, který parafrázuje známý výrok Karla von Clausewitze, že „válka je pokračováním politiky jinými prostředky“, v tom smyslu, že organizovaný zločin představuje „pokračování ekonomických vztahů jinými prostředky“. ²

Také definice terorismu lze dělit různými způsoby. Základní problém s definicí terorismu je ovšem v tom, že terorismus může být chápán jako politický fenomén, nebo jako technická metoda. Jednou z významných politických definic terorismu je ta, kterou používá CIA: „Předem promyšlené, politicky motivované násilí proti civilním cílům páchané tajnými skupinami, většinou se záměrem ovlivnit veřejnost.“. Podobná je definice FBI: „Nezákonné užití síly či násilí proti osobám nebo majetku s cílem zastrašit nebo přinutit vládu, civilní obyvatelstvo nebo jeho část k podpoře politických, společenských nebo jiných záměrů.“ Liší se však v tom, že podle FBI není terorismus doménou tajných organizací, ale mohou být pod něj zahrnuty i např. represivní akce diktátorských režimů. ³

---

¹ Němec, M.: *Organizovaný zločin: Aktuální problémy organizované kriminality a boje proti ní*, s. 29.

² Laegreid, R.: *The Links between Transnational Organized Crime & Terrorism*, on-line text, podle: Schmid, A.: *The Links between Transnational Organized Crime and Terrorist Crimes*, in: *Transnational Organized Crime*, Vol. 2, No. 4, Winter 1994, p. 43.

³ Visinigr, L.: *Terorismus: Jen zdánlivě nový nepřítel*, ATM, roč. XXXVI, č. 9, 2004, s. 6.

Podle české BIS je terorismus „subverzní metoda organizovaně a plánovaně využívající ničení a vraždění nebo hrozby ničením a vražděním k zastrašování a vydírání státních orgánů, obyvatelstva nebo antagonistických skupin (např. etnických nebo názorových) za účelem dosažení politických, národnostních nebo jiných cílů“. Taková definice už stojí na pomezí obou uvedených skupin, protože terorismus definuje spíše jako metodu. Technicko-metodické definice v užším slova smyslu pak operují s terorismem jako s jistým druhem asymetrického boje, který nevyužívá běžné válečné prostředky a postupy, ale např. zákeřná přepadení, útoky ze zálohy, únosy, vraždy apod. V tomto smyslu je terorismus blízký partyzánské (guerillové válce), která se však odlišuje tím, že je primárně vedena proti ozbrojeným silám druhé strany, zatímco terorismus se (většinou) zaměřuje na civilní („měkké“) cíle. Zjednodušeně lze říci, že politické definice terorismu v sobě částečně obsahují i definice technické, ale doplňují je o specifikaci cílů a záměrů.⁴

Výše uvedená definice organizovaného zločinu ale umožňuje chápat teroristické skupiny jako specifický poddruh organizovaného zločinu, protože motivací organizovaného zločinu může být podle ní nejen vysoký zisk, nýbrž i vliv na veřejný život nebo ideologie, což už v sobě zahrne i naprostou většinu teroristických skupin. Na základě toho by bylo možné konstatovat, že každá teroristická skupina je vlastně skupinou organizovaného zločinu, avšak ne každá skupina organizovaného zločinu je teroristická.

Někteří autoři (např. brněnský politolog Miroslav Mareš) dokonce uznávají i kategorii označovanou jako „kriminální terorismus“, která v sobě zahrnuje činy páchané teroristickými metodami, avšak čistě za účelem dosažení ekonomického zisku. Příkladem kriminálního terorismu může být hrozba subverzní skupiny pumovým útokem, pokud jí nebude zaplácena určitá finanční částka. S jistou tolerancí pak mohou být do kriminálního terorismu zařazeny nepoliticky motivované únosy spojené s žádostí o výkupné.

---

⁴ Visingr, L.: *Terorismus: Jen zdánlivě nový nepřítel*, ATM, roč. XXXVI, č. 9, 2004, s. 6.

3 Společné a rozdílné znaky organizovaného zločinu a terorismu

Jak bylo uvedeno v předchozí kapitole, organizovaný zločin a terorismus jsou jevy velmi příbuzné a některé jejich definice dokonce do jisté míry splývají. Nyní tedy uvedme hlavní společné a poté naopak hlavní rozdílné charakteristiky organizovaného zločinu a terorismu, které nám tyto jevy mohou alespoň částečně pomoci odlišit a typologizovat.

Skupiny organizovaného zločinu a teroristické skupiny jsou v naprosté většině nestátními subjekty, na čemž nic nemění fakt, že mnohé teroristické skupiny se těší podpoře suverénních států. Podstatně méně známý je ovšem fakt, že i některé skupiny organizovaného zločinu mají poměrně vřelé a užitečné vztahy se státními subjekty; příkladem jsou vazby kolumbijských drogových kartelů na kubánský režim nebo japonské Jakuzy na KLDR. I přes to zůstávají zločinecké i teroristické struktury nestátními. Někdy dokonce usilují o vytvoření jakéhosi „státu ve státě“, což se podařilo řadě zločineckých syndikátů (na prvním místě samozřejmě sicilské mafii a kolumbijským kokainovým kartelům), ale rovněž některým teroristickým skupinám, např. palestinskému Hamásu a Islámskému džihádu, které v Palestině vybudovaly mnohem kvalitnější sociální a zdravotní síť než Fatah.⁵

S nestátním charakterem těchto skupin pak úzce souvisí jejich organizační struktura. Jak zločinecké organizace, tak teroristické skupiny se dnes vyznačují kombinací hierarchického a buňkového přístupu. Na vertikální ose je celá skupina rozdělena na mnoho úrovní (těch může být i více než deset) od nejvyšších šéfů po nejnižší „vojáky“ a „dělníky“. Horizontálně se pak každá úroveň rozpadá na několikačlenné buňky. Každý člen určité buňky zná jen několik dalších osob ze „své“ buňky. Nadřízeného zná pouze šéf buňky, a někdy ani ten ne. Hlavní výhodou takového uspořádání je samozřejmě obtížné rozkrytí struktury takové organizace, protože zadržení členové nemohou prozradit někoho, koho prostě neznají.⁶

Buňkové uspořádání je jedním z nejvýznamnějších projevů dalšího společného znaku organizovaného zločinu a terorismu, a to konspiračních metod fungování. Je samozřejmé, že takové skupiny musejí dělat vše pro to, aby nebyly odhaleny a rozbity státními orgány, které dohlízejí na dodržování zákonů. Musejí se tedy uchýlovat ke konspiraci a utajování. Další společné znaky už zřejmě nebudou potřebovat podrobnější popis: vůdcovský princip, tuhá disciplína, kontrola skupiny nad jednotlivcem, zákon mlčení v případě zadržení, propracovaný systém odměn a brutálních trestů a použití násilí i proti vlastním členům.⁷

---

⁵ Tureček, B.: *Izrael a Palestina: Řešení v nedohlednu*, ATM, roč. XXXV, č. 4, 2003, s. 16-17.

⁶ Laegreid, R.: *The Links between Transnational Organized Crime & Terrorism*, on-line text.

⁷ Schmid, A.: *Links between Terrorism and Drug Trafficking: A Case of „Narco-terrorism?“*, on-line text.

Bližší popis si zaslouží ještě jeden znak, který byl donedávna typický spíše pro skupiny organizovaného zločinu, avšak který v posledních letech převzali i teroristé. Je to vytváření různých legálních krycích firem, společností a organizací, jež slouží jako zástěrka pro ilegální činnost, pro praní špinavých peněz a pro získávání vlivu na veřejný život. Vyšetřování v USA jednoznačně prokázalo, že celá řada muslimských charit a dobročinných organizací (nejen v USA, ale v celém západním světě) slouží pro financování teroristů.

Nyní ale přistupme k nejvýznamnějším rozdílům mezi skupinami organizovaného zločinu a teroristickými skupinami. Ačkoli některé definice to implicitně popírají, klíčovým rozdílem je primární motivace vzniku a činnosti skupiny. Skupiny organizovaného zločinu se zaměřují na dosažení co nejvyššího zisku, zatímco teroristé mají motivaci ideologickou (politickou, národnostní či náboženskou). Samozřejmě ani zdaleka nelze určit nějakou ostrou dělicí linii, protože i skupiny organizovaného zločinu usilují o získání určitého vlivu na politiku a stejně tak teroristické skupiny sledují jisté ekonomické cíle. Faktem je, že krystalicky čisté případy skupin orientovaných jen na zisk nebo jen na ideologii už jsou dnes vzácné. Naopak narůstá počet organizací, které není možné zařadit přesně. Jako nejlepší příklady se obvykle uvádí Kosovská osvobozená armáda nebo čečenské ozbrojené skupiny.

S tímto rozdílem úzce souvisí skutečnost, že teroristické skupiny často soupeří o legitimitu s vládami států, které se snaží svrhnout, což u organizovaného zločinu obvykle chybí, neboť ten se snaží získávat vliv na politiku skrytě, např. korupcí nebo vydíráním. Důsledkem toho pak je, že teroristé usilují o pozornost veřejnosti a sdělovacích prostředků (teroristické útoky jsou ostatně páhány i proto, aby přitáhly pozornost), zatímco organizovaný zločin se snaží pracovat s co nejmenším zájmem veřejnosti. Jiná věc je, že šéfové zločineckých syndikátů často vystupují jako zcela počestní občané s velkým vlivem a zásluhami. Vlastní zločinecká organizace má však vždy zůstat mimo zájem médií.⁸

Nepříliš často zmiňovaným rozdílem je vztah členů těchto skupin k sobě samým, resp. ke své identitě. Příslušníci organizovaného zločinu jsou si vesměs vědomi toho, že v zájmu zisku porušují zákony. Drogový dealer či nájemný vrah zřejmě sám sebe chápe jako drogového dealera nebo nájemného vraha. Naproti tomu teroristé většinou nepřiznají, že jsou „teroristé“, ale profilují se do podoby „revolucionářů“ a „bojovníků za svobodu“. To je zřejmě důsledkem faktu, že terorismus je dnes lidmi vnímán jako zcela principiální nepřítel civilizace, kdežto organizovaný zločin spíše jako její patologická součást.⁹

---

⁸ Schmid, A.: *Links between Terrorism and Drug Trafficking: A Case of „Narco-terrorism?“*, on-line text.

⁹ Laegreid, R.: *The Links between Transnational Organized Crime & Terrorism*, on-line text.

Za zmínku stojí rovněž rozdílný vztah organizovaného zločinu a terorismu k časovým perspektivám, jež úzce souvisí s jejich odlišnou primární motivací. Skupiny organizovaného zločinu obvykle nemají žádný konečný a definitivní cíl, k němuž by se upíraly. Jejich snahou je zvyšovat své zisky, unikat státním vyšetřovacím orgánům a postupně a nenápadně zvyšovat svůj vliv na společnost. Naproti tomu teroristé vždy mají nějaký jasný cíl: změnu hranic (tj. vytvoření nějakého státu, připojení nebo odtržení nějakého území), změnu politického systému, dosažení dominance nějaké ideologie nebo likvidaci antagonistické skupiny. Lze tedy říci, že terorismus je plánován s daleko větší časovou perspektivou a že teroristé vlastně „žijí pro budoucnost“.¹⁰ Z toho také zřejmě vyplývá větší ochota teroristů riskovat a obětovat se, neboť sebevražedné útoky jsou pro organizovaný zločin věcí prakticky neznámou.

---

¹⁰ Laegreid, R.: *The Links between Transnational Organized Crime & Terrorism*, on-line text.

4 Důvody a způsoby propojení organizovaného zločinu a terorismu

Propojení organizovaného zločinu a terorismu můžeme vysledovat až do 60. let 20. století, ale význam těchto vztahů začal prudce narůstat až po roce 1991. Tento nárůst samozřejmě souvisel se změnami geopolitické situace a s globalizací, ovšem také s rostoucím významem těchto skupin samotných, které v sobě vzájemně nalézaly přirozené spojení. Zatímco během studené války představoval hlavní hrozbu ultralevicový terorismus podporovaný ze SSSR, po roce 1991 se dostal do popředí terorismus postavený na bázi islámského fundamentalismu a radikalismu. Tyto teroristické struktury byly už od počátku napojeny na etnický organizovaný zločin především na Středním východě, Kavkazu a Balkánu.

Nejdůležitější příčinou propojování jsou samozřejmě finance. Během studené války mohli teroristé získávat všestrannou podporu ze Sovětského svazu, Číny a dalších socialistických zemí. Nástup Michaila Gorbačova v roce 1985 však znamenal značnou redukci této podpory, která s rozpadem Sovětského svazu zmizela definitivně. V současné době mohou teroristé získávat podporu z „darebáckých států“ jako Írán, Sýrie nebo Severní Korea, ale přesto mají snahu vytvořit si vlastní zdroje financování, které jsou na státech nezávislé. Vzhledem k válce proti terorismu se totiž dá očekávat, že i další „darebácké státy“ budou postupně následovat osud Iráku, takže teroristé by v dohledné době mohli o veškerou státní podporu přijít. Je např. známo, jak nepříjemně pocítili pád režimu Saddáma Husajna palestínští teroristé, pro něž byl Irák jedním z hlavních zdrojů podpory.¹¹

Logickým důsledkem snahy teroristů o zajištění vlastních finančních zdrojů pak bylo zapojení do obchodu s drogami, který je nejlukrativnějším odvětvím organizovaného zločinu. V roce 1994 dosahovaly zisky z obchodu s drogami sumu 300 miliard dolarů a každým rokem rostou o 10-15 procent,¹² takže dnes už zřejmě vysoce překračují částku půl bilionu dolarů. V současné době už obchod s drogami představuje významný zdroj prostředků pro celou řadu teroristických organizací a pro nemálo z nich (např. pro jihoamerické ultralevicové skupiny) je dokonce zdrojem téměř jediným. Určitou výhodou pro teroristy je i fakt, že do obchodu s drogami jsou aktivně zapojeny i některé „darebácké státy“. S určitostí je to známo o KILDR a Kubě, z již neexistujících režimů to byl samozřejmě afghánský Taliban.

---

¹¹ Tureček, B.: *Izrael a Palestina: Řešení v nedohlednu*, ATM, roč. XXXV, č. 4, 2003, s. 16-17.

¹² Clutterbuck, R.: *Terrorism in an unstable world*, s. 87.

Druhým významným odvětvím organizovaného zločinu, na který se napojili teroristé, je podle očekávání obchod se zbraněmi. Geneze tohoto spojení je však odlišná než u drog. Pro teroristické organizace je zajištění zbraní a výbušnin nutnou podmínkou pro činnost, takže se v této věci již od počátku obracely na skupiny organizovaného zločinu. Původně však šlo o čistě obchodní vztahy. Posléze ale začalo docházet k tomu, že některé teroristické organizace si vybudovaly vlastní kanály pro ilegální získávání zbraní, které původně využívaly pouze pro uspokojení vlastní poptávky a až později je začaly používat i jako zdroj financí. Typickým příkladem je Prozatímní Irská republikánská armáda (PIRA), která se v 80. letech stala jedním z nejvýznamnějších ilegálních dodavatelů zbraní v Evropě.¹³

Tímto posunem aktivit lze také jednoduše vysvětlit, jak se skupiny organizovaného zločinu dostaly ke zbraním sovětského původu. Ultralevicové teroristické skupiny získávaly zbraně ze Sovětského svazu, Číny, Libye a dalších zemí prakticky zadarmo, takže pro ně nebyl problém prodat část „přebytečných“ zbraní zločineckým syndikátům. Taková symbióza se rozvíjela např. v Itálii, kde Rudé brigády dlouhodobě spolupracovaly s mafií. Je vsutku kuriózní, že mafie pak mnohdy dodávala tytéž zbraně italským neofašistům, tedy skupinám stojícím na opačném konci politického spektra než Rudé brigády.

Třetím odvětvím organizovaného zločinu spojeným s financováním terorismu je vydírání a násilná kriminalita. V oblastech, kde mohou teroristické skupiny očekávat určitou podporu ze strany obyvatelstva, je běžnou praxí vymáhání „příspěvků na boj“ či „poplatků za ochranu“. Takto získávala peníze mj. IRA v Severním Irsku nebo ETA v Baskicku a je to stále oblíbená metoda některých organizací v Latinské Americe.¹⁴ Nejrůznější formy násilné kriminality, hlavně bankovní loupeže, byly zase častou praktikou ultralevicových skupin v kontinentální Evropě, např. německé Frakce Rudé armády. Tyto skupiny se svými kriminálními aktivitami nijak netajily, dokonce se jimi přímo chlubily a snažily se je ideologicky zdůvodňovat jako „součást boje proti kapitalistům“. Stojí za připomínku, že ruští bolševici (včetně Lenina a Stalina) také získávali peníze bankovními loupežemi.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem je zřejmé, že teroristé musí být zapojeni i do tzv. praní špinavých peněz (legalizace zisků z kriminální činnosti), protože jinak by tyto zisky nebyly použitelné. Teroristé k tomu využívají jak spolupráce s již etablovanými zločineckými syndikáty, tak i vlastních struktur včetně krycích firem. Oblíbenou praktikou je využívání již zmíněných charitativních organizací.¹⁵

---

¹³ Laegreid, R.: *The Links between Transnational Organized Crime & Terrorism*, on-line text.

¹⁴ Clutterbuck, R.: *Terrorism in an unstable world*, s. 90.

¹⁵ Laegreid, R.: *The Links between Transnational Organized Crime & Terrorism*, on-line text.

5 Přehled konkrétních spojení organizovaného zločinu a terorismu

V této kapitole bude uveden stručný přehled teroristických organizací, které jsou zapojeny i do sféry organizovaného zločinu. Takový přehled snad ani nelze začít jinde než v Latinské Americe, kde dosáhla spolupráce teroristů a narkomafie pozoruhodné dokonalosti. Právě zde se zrodil i nový termín pro tuto spolupráci – „narkoterorismus“; poprvé jej použil peruánský prezident Belaunde Terry roku 1983. Severozápadní část Jižní Ameriky je hlavním světovým producentem kokainu a obchod s ním ovládají kartely, které navázaly užitečnou spolupráci s ultralevicovými teroristickými a povstaleckými skupinami. Kartely je financují a teroristé pak slouží jako „vojáci“ v „armádách“ kartelů, dohlížejí na pěstitele koky, provádějí útoky proti politikům snažícím se omezit vliv narkomafie atd.¹⁶

Nejvýznamnějšími zeměmi tohoto regionu z hlediska produkce drog jsou Bolívie, Peru a samozřejmě Kolumbie. V Kolumbii je nejdůležitější teroristickou skupinou FARC (Revoluční ozbrojené síly Kolumbie), dalšími významnými subjekty jsou ELN (Národní osvobozená armáda), EPL (Lidová osvobozená armáda) a M19 (Hnutí 19. dubna). Všechny si zvládly vytvořit dobré vztahy s hlavními kolumbijskými drogovými kartely, které sídlí ve městech Medellín a Cali. Velký úspěch znamenala dohoda zástupců M19 a Kuby o spolupráci na transferu drog do USA; za poplatek 500 000 dolarů za plavidlo povoluje Kuba mezipřistání pašeráckých lodí a používání kubánské vlajky. Dalším důležitým subjektem narkoterorismu je peruánské maoistické hnutí Světlá stezka (Sendero Luminoso), které kontroluje pěstování koky na většině území Peru.¹⁷ V jihoamerických zemích existují celé rozsáhlé oblasti, které ovládají povstalci (a)nebo narkomafie. Mnoho jihoamerických ultralevicových teroristických skupin má i své protějšky v podobě komunistických stran v parlamentech, což v kombinaci se spolupráci s narkomafií dělá boj proti těmto strukturám nesmírně obtížným.

Jestliže světová produkce kokainu je soustředěna především v Jižní Americe, pak doménou pěstitelů máku a výrobců opiátů (především heroínu) je subtropická Asie. Za nejvýznamnější oblasti se považuje Zlatý trojúhelník (Barma, Laos a Thajsko) a Zlatý půlměsíc (Afghánistán, Pákistán a Írán). Ještě před nimi ovšem stojí za zmínku libanonské údolí Bikaa; podle odhadů slouží 80 % jeho rozlohy k pěstování máku. Už krátce po druhé světové válce zřídila v tomto údolí italská mafie laboratoř na zpracování opia z Íránu a Turecka. Mnohem větších rozměrů však drogový byznys v Libanonu dosáhl po začátku občanské války v roce 1975. Do obchodu s drogami se zapojila většina muslimských i křesťanských ozbrojených skupin, jež pomocí

¹⁶ Schmid, A.: *Links between Terrorism and Drug Trafficking: A Case of „Narco-terrorism?“*, on-line text.

¹⁷ Clutterbuck, R.: *Terrorism in an unstable world*, s. 88-93.

drog získávaly peníze na nákup zbraní. Snad největší dokonalosti dosáhla muslimská skupina Hizballáh, která se pěstováním máku a výrobou a distribucí heroinu nijak netajila. Snažila se ji zdůvodňovat tím, že za pomoci drog rozvrací západní společnost. Narkomafie v údolí Bikaa se stala důležitým zdrojem financí pro palestinské ozbrojence v Izraeli a příliš ji nezasáhla ani izraelská invaze v roce 1982, tím méně pak okupace části země Sýrii. Syrská vláda proti pěstování a výrobě drog v podstatě nic nepodnikla a není zcela vyloučeno, že se na něm v určité míře i sama podílela.¹⁸

Z oblasti Zlatého pŕlměsíce pocházela podstatná část příjmů islámských partyzánů, kteří během 80. let bojovali proti sovětským okupantům v Afghánistánu. Po odchodu Rusů ale boje pokračovaly, aby z nich v roce 1998 vítězně vyšlo fundamentalistické hnutí Taliban. Ostatní síly v zemi se sjednotily do tzv. Severní aliance, která však proti Talibanu prohrávala a k moci se dostala až s pomocí USA na podzim 2001. Je nutno objektivně přiznat, že finance z drog využíval jak Taliban, tak Severní aliance. Produkce heroinu v Afghánistánu je v podstatě stále na stejné úrovni bez ohledu na to, kdo zemi vládne, protože místní kmenoví náčelníci se těší značné autonomii.¹⁹ V každém případě je jasné, že drogy pocházející z hornaté oblasti mezi Afghánistánem a Pákistánem jsou důležitým zdrojem financí pro to, co zůstalo z teroristické organizace al-Kajdá.

S oblasti Zlatého pŕlměsíce blízce sousedí Kavkaz. Tamní organizovaný zločin je z velké části pod kontrolou čečenských ozbrojených skupin, které se pohybují právě na hranici mezi partyzánskou válkou, terorismem a organizovaným zločinem, nebo spíše spadají do všech tří oblastí. V případě vítězství čečenských ozbrojenců nad ruskou armádou (což už je teď naštěstí velmi málo pravděpodobné) by se nezávislé Čečensko změnilo v islámský fundamentalistický stát zaměřený jak proti Rusku, tak proti Západu. Lidé jako Šamil Basajev se netají úmyslem ovládnout celý severní Kavkaz a chlubí se svými kontakty s al-Kajdou. Je zřejmé, že hlavním zdrojem příjmů je pro ně obchod s drogami. I to je zřejmě jeden z důvodů, proč se Američané postupně přestali angažovat ve prospěch Čečenska.²⁰

---

¹⁸ Clutterbuck, R.: *Terrorism in an unstable world*, s. 99.

¹⁹ Clutterbuck, R.: *Terrorism in an unstable world*, s. 98.

²⁰ Visinger, L: *Kavkaz: Ruská válka proti terorismu*, ATM, roč. XXXVI, č. 10, 2004, s. 32-35.

Drogy ze Zlatého pŮlměsíce cestují do Evropy převážně tzv. balkánskou cestou, jejíž jižní větev vede přes Írán, Turecko a Balkán. V Turecku se v pašování drog angažovali především kurdské teroristické a povstalecké organizace, například Kurdská strana pracujících (PKK), jejichž význam ale postupně upadá, mimo jiné i díky tvrdé protidrogové politice zavedené tureckou vládou.²¹ Je skutečně paradoxní, že právě tyto tvrdé metody boje proti terorismu a zločinnosti jsou jednou z překážek vstupu Turecka do Evropské unie.²² Evropa by si měla uvědomit, že bez tureckých metod boje proti zločinu (o jejichž tvrdosti samozřejmě nikdo nepochybuje) by byl přísun drog do Evropy mnohem snadnější.

Evropskou část balkánské cesty jednoznačně kontrolují Albánci (zejména kosovští), kteří se postupně stávají nejvýznamnějším etnikem v evropském organizovaném zločinu. Dnes už je mimo jakoukoli pochybnost, že tzv. Kosovská osvobozenecká armáda (Ushtria Çlirimtare e Kosovës, UÇK) byla ledacos, ale určitě ne národně osvobozenecká armáda. Ve skutečnosti se pohybovala přesně na hranici teroristické organizace a narkomafie. V případě nezávislosti Kosova by vznikla stejná hrozba jako v Čechensku – vznik islámského fundamentalistického státu orientovaného na obchod s drogami, ale tentokrát už přímo v Evropě. Kosovo je stále velice neklidnou oblastí, jehož značnou část kontroluje albánská mafie. Vývoj v Kosovu po příchodu sil KFOR a zveřejnění některých dokumentů o UÇK způsobil, že mnoho lidí (včetně autora této práce) změnilo svůj (dříve bezvýhradně souhlasný) názor na správnost vojenské operace Allied Force v roce 1999.²³

Ve Zlatém trojúhelníku je propojení narkomafie s terorismem méně zřetelné, ale přesto existuje. Opět se jedná především o organizace ultralevicové, jako např. Komunistická strana Barmy, a islámsko-fundamentalistické, což je především Džamá Islámíja. Model spolupráce narkomafie s teroristy je velice podobný jako v Latinské Americe: Skupiny organizovaného zločinu financuje teroristy, kteří se na oplátku účastní ozbrojených akcí proti vládám států a podílejí se na transferu narkotik do zemí spotřeby.²⁴ Ačkoli státy jihovýchodní Asie se snaží proti narkomafii a teroristům používat tvrdé metody jako Turecko, výsledky jsou zatím velmi slabé, zřejmě z důvodu podstatně vyšší míry korupce.

---

²¹ Clutterbuck, R.: *Terrorism in an unstable world*, s. 106.

²² Šebek, D.: *Turecko: Země v centru dění*, ATM, roč. XXXV, č. 8, 2003, s. 16-21.

²³ E-mailová korespondence s JUDr. Michalem Pacovským z 11. 4. 2005 a Mgr. Filipem Tesařem ze 7. 4. 2005.

²⁴ Clutterbuck, R.: *Terrorism in an unstable world*, s. 95-97.

6 Závěr: Jedna hrozba

Předcházející text ukázal, že propojování skupin mezinárodního organizovaného zločinu a mezinárodního terorismu má jednoznačně vzrůstající tendenci. Přes odlišné hlavní motivace (pro organizovaný zločin zisk a pro teroristy prosazení ideologických cílů) mají obě kategorie nestátních struktur rozhodně více společného než rozdílného a jsou přirozenými spojenci. O tom svědčí i významné množství skupin, u nichž už v podstatě nelze jasně určit, zda se jedná o organizovaný zločin nebo o terorismus.

V těchto souvislostech je nutné vnímat i válku proti terorismu, kterou ve skutečnosti nelze oddělit od boje proti organizovanému zločinu, především pak proti obchodu s drogami, který už je dnes hlavním zdrojem příjmů pro teroristické organizace. Terorismus byl dlouho vnímán spíše jako velmi specifický druh kriminality, ovšem v současné době už je zcela jasně v pozici vojensko-politické hrozby. Bylo by nanejvýš vhodné, aby vnímání narkomafie prošlo stejnou změnou, tedy aby začala být chápána jako přímá hrozba pro civilizaci.

Literatura

- Clutterbuck, R.: *Terrorism in an unstable world*, Londýn a New York, Routledge 1994.
- E-mailová korespondence s JUDr. Michalem Pacovským z 11. 4. 2005.
- E-mailová korespondence s Mgr. Filipem Tesařem ze 7. 4. 2005.
- Laegreid, R.: *The Links between Transnational Organized Crime & Terrorism: A theoretical framework and a case study of the Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE)*, on-line text
(<http://www.american.edu/traccc/resources/publications/students/laegri01.pdf>).
- Němec, M.: *Organizovaný zločin: Aktuální problémy organizované kriminality a boje proti ní*, Praha, Naše vojsko 1995.
- Schmid, A.: *Links between Terrorism and Drug Trafficking: A Case of „Narco-terrorism?“*, on-line text
(<http://english.safe-democracy.org/causes/links-between-terrorism-and-drug-trafficking-a-case-of-narcoterrorism.html>).
- Šebek, D.: *Turecko: Země v centru dění*, Armádní technický magazín, roč. XXXV, č. 8, 2003, s. 16-21.
- Tureček, B.: *Izrael a Palestina: Řešení v nedohlednu*, Armádní technický magazín, roč. XXXV, č. 4, 2003, s. 16-17.
- Visingr, L.: *Terorismus: Jen zdánlivě nový nepřítel*, Armádní technický magazín, roč. XXXVI, č. 9, 2004, s. 6-9.
- Visingr, L.: *Kavkaz: Ruská válka proti terorismu*, Armádní technický magazín, roč. XXXVI, č. 10, 2004, s. 32-35.